



باسمه تعالی
طرح درس مقطع تحصیلات تکمیلی

اطلاعات درس و رشته:	علوم قرآن ۱
اطلاعات کلاس درس:	سه‌شنبه‌ها ۱۵ تا ۱۸؛ کلاس جنب معاونت آموزش
راه‌های ارتباطی:	دفتر مرکز مطالعات قرآن، طبقه دو، اتاق ۲۰۸؛ تلفن: ۳۲۱۳۰۲۹۱ ایمیل برای پاسخگویی به پرسش‌ها: h_shivapoor@yahoo.com h.shivapoor@gmail.com آیدی در پیام‌رسان‌های ایتا و تلگرام: hshivapoor@
معرفی استاد:	صفحه معرفی من در سایت دانشگاه https://www.mofidu.ac.ir/departments/theology/the-faculty/hamed-shivapoor

۱- شرح درس

درس «علوم قرآن ۱» با تمرکز بر دو بحث بنیادین وحی‌شناسی و اعجاز قرآن طراحی شده است. این درس در مقطع کارشناسی ارشد ارائه می‌شود و هدف آن پرورش توان نقد، تحلیل مقایسه‌ای و داوری علمی میان دیدگاه‌های مختلف درباره دو بحث مهم در علوم قرآن یعنی وحی و اعجاز قرآن است. بحث وحی در روزگار ما به عنوان یک بحث مهم و زنده، با پرسش‌ها و شبهات متعددی مواجه است و بحث اعجاز نیز از دیرباز مورد توجه عالمان مسلمان و غیرمسلمان بوده است.

تمایز و پیشرفت: در مقطع کارشناسی، دانشجویان با کلیات علوم قرآنی و نظریه‌های اصلی آشنا می‌شوند. اما در این درس (ارشد)، بر نقد و واکاوی پیش‌فرض‌های نظریه‌های وحی و اعجاز، تحلیل مقایسه‌ای دیدگاه‌های مفسران، متکلمان، فیلسوفان، عارفان و خاورشناسان، و داوری علمی میان آنها تمرکز می‌شود.

دانشجو در پایان درس قادر خواهد بود:

دیدگاه‌های مختلف درباره ماهیت وحی را تحلیل و نقد کند.

وجوه مختلف اعجاز قرآن را ارزیابی کند.

یک موضوع پژوهشی مرتبط را به صورت مقاله علمی تدوین کند.

منبع این درس جزوه‌ای است که در اختیار دانشجویان قرار می‌گیرد و منابع تکمیلی و نیز منابع ارائه کلاسی در آن به تفصیل آمده است.

پیوند مستقیم با پژوهش:

بخشی از نمره (۸ نمره) به ارائه‌های کلاسی اختصاص دارد که بر اساس «پیشنهاد ارائه»‌های مشخص شده در جزوه انجام می‌شود.

۱۲ نمره به پژوهش پایانی اختصاص دارد که دانشجو باید بر اساس ضوابط ۲۰ گانه مندرج در جزوه، مقاله‌ای بین ۵۰۰۰ تا ۷۰۰۰ کلمه تدوین کند.

موضوعات پیشنهادی برای پژوهش در جزوه مشخص شده‌اند و دانشجو می‌تواند موضوع خود را نیز پیشنهاد دهد.

هدف‌گذاری متناسب با مقطع:

پرورش توان نقد، تحلیل مقایسه‌ای و داوری علمی میان آراء مختلف درباره وحی و اعجاز. تکالیف دانشجوی را به سمت ارزیابی نقاط قوت و ضعف نظریه‌ها و تدوین مقاله علمی سوق می‌دهد.

۲- تکالیف و نظام ارزشیابی

برای این درس ۸ نمره مربوط به ارائه‌های کلاسی و ۱۲ نمره پژوهش در نظر گرفته شده است. در جزوه، مواردی را با عنوان «پیشنهاد ارائه» مشخص کرده‌ام. دوستان این موارد را در کلاس ارائه خواهند کرد یا در فایل صوتی ضبط و برای من ارسال خواهند فرمود و نتیجه کار به‌عنوان نمره مستمر در نظر گرفته خواهد شد. هر ارائه دست کم باید ۱۰ دقیقه باشد، مگر در مواردی که موضوع با چنین زمانی تناسب نداشته و زمانی کمتر کافی باشد.

این ارائه‌ها مجموعاً ۸ نمره دارد. مقدار نمره هر ارائه به اقتضای حجم کتاب یا مقاله یا موضوع پیشنهادی، بین ۱ تا ۳ نمره متفاوت خواهد بود. در صورت ارائه‌های بیشتر از ۸ نمره، نمره تشویقی برای دانشجویان در نظر گرفته خواهد شد.

اما درباره پژوهش: در پایان درس، لازم است دانشجویان عزیز موضوعی از بین مطالب مربوط به مباحث کلاس انتخاب و درباره آن پژوهش کنند. انتخاب موضوع یا به انتخاب خود دانشجوی و متناسب با بحث‌های کلاس و یا از بین مواردی است که با عنوان «موضوع پیشنهادی برای پژوهش» متمایز کرده‌ام. در برخی موارد چون موضوع پژوهش عمدتاً مبتنی بر گردآوری است، نمره کمتری از ۱۲ به مقاله تعلق خواهد گرفت و بقیه نمره با ارائه‌های کلاسی باید جبران شود. ضوابط ۲۰ گانه تدوین این پژوهش را در پایان جزوه ببینید.

۳- زمان‌بندی حدودی جلسات

برنامه جلسات به شرح زیر است. در هر جلسه، بخشی از کلاس به ارائه دانشجویان از منابعی اختصاص خواهد یافت که در جزوه مشخص شده است.

توجه فرمایید که ترتیب دقیق جلسات ممکن است بر اساس پیشرفت کلاس و تعداد ارائه‌ها تنظیم شود.

جلسه اول: درآمد: معرفی درس و اهمیت آن / **بخش اول: وحی‌شناسی:** معرفی منابع / ۱. تعریف وحی / ۲. مفاهیم مرتبط با وحی

جلسه دوم: ۳. وحی در ادیان دیگر / ۴. وحی در قرآن

جلسه سوم: ۵. استدلال بر وحی (امکان و ضرورت) / ۶. بررسی معرفت‌شناسانه وحی

جلسه چهارم: ۷. چگونگی و اقسام وحی / ۸. نقش فرشته در وحی / ۱۰. لفظ و معنا در وحی

جلسه پنجم: ۱۱. تبیین وحی / ۱۲. وحی از دیدگاه خاورشناسان

جلسه ششم: ۱۳. وحی از دیدگاه روشنفکران مسلمان

جلسه هفتم: **بخش دوم: اعجاز** / منابع / ۱. معنای لغوی معجزه و اعجاز و جایگاه آن در علم کلام / ۲. اثبات نبوت خاصه از راه اعجاز

جلسه هشتم: ۳. اعجاز قرآن از منظر خود قرآن / نکاتی در باب تحدی / ۴. نظریه صرفه

جلسه نهم: ۵. وجوه اعجاز قرآن

جلسه دهم: ادامه وجوه اعجاز قرآن: اعجاز علمی و اعجاز عددی

جلسه یازدهم: نظم قرآن

